

Brosjyre om soningstidsberegninger

herunder varetektsfradrag og bøtesoning

Jussbuss

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING.....	1
2. HVA ER EN SONINGSTIDSBEREGNING?.....	3
2.1 Hvordan lese soningstidsberegningen	3
3. HVORDAN BEREGNINGENE GJENNOMFØRES	5
4. VARETEKTSFRADRAK.....	6
4.1 Varetektsfradrag etter domfellelsen	7
4.2 Varetektsfradrag for soning i utlandet	8
4.3 Ekstra fradrag for fullstendig isolasjon under varetekt	8
5. SONING AV BØTER (BØTESONING).....	9
6. SONING AV FLERE STRAFFER.....	11
7. ENDRINGER I SONINGSTIDSBEREGNINGEN.....	12
7.1 Tilfeller hvor beregningen skal endres.....	13
7.2 Kontaktinformasjon	14

1. INNLEDNING

Dette er brosjyrens første utgave.

Den er datert 02.11.2019, og er et produkt av innsats fra alle medarbeidere i Jussbuss' fengselsgruppe.

En stor takk rettes til Jussbuss' faglige leder, førsteamanuensis Anders Løvlie for innspill ved dette prosjektets begynnelse.

Jussbuss er et gratis og studentdrevet rettshjelpstiltak. Vi yter rettshjelp og juridisk veiledning innenfor fengselsrett, husleie- og gjeldsrett, utlendingsrett og sosial-, arbeids- og trygderett. Vi arbeider ikke med strafferett, så spørsmål knyttet til dette må i utgangspunktet rettes til advokat, fengselets ansatte eller andre med slik kompetanse. Av denne grunn har vi i brosjyren her tatt utgangspunkt i straffeloven fra 2005 og som trådte i kraft i 2015. Det kan hende de gamle reglene for dette gjelder for deg, så ta kontakt med fengselet eller advokat for å forsikre deg om dette.

Fangehåndboka er en veiledning i fengselsspørsmål Jussbuss har skrevet (7. utgave kom i september 2018). Her kan du lese mer om temaer som er aktuelle under opphold i fengsel.

I denne brosjyren vil vi forklare reglene som gjelder for soningstidsberegninger. Dette inkluderer noe om varetektsfradrag og bøtesoning. Det kan være vanskelig å vite hvilke regler som gjelder og hvordan de ulike tidspunktene er beregnet på arket du har fått utdelt. Derfor har Jussbuss laget denne brosjyren, som går gjennom hva en soningstidsberegning er og hvordan den skal leses. Deretter gjennomgår vi hvordan beregningen foretas, inkludert varetektsfradrag før og etter domfellelsen og varetektsfradrag for soning i utlandet. Det vil også være egne deler om fradrag for isolasjon, hvordan soning av bøter skjer, og hvordan du kan gå frem for å endre uriktige beregninger. Henvisningene vi har skrevet i marginen er til straffegjennomføringsloven (strgjfl.), forskrift om straffegjennomføring (forskriften), og retningslinjer til straffegjennomføringsloven (retningslinjene), samt annet aktuelt regelverk, som straffeloven (strl.) og straffeprosessloven (strprl.).

Vi håper dette er til hjelp. Hvis du likevel skulle ha spørsmål om dette eller noe annet som gjelder våre rettsområder, kan du ta kontakt med Jussbuss. Terskelen for det er lav! Jussbuss' kontaktinformasjon og åpningstider finnes på baksiden. Hvis du ønsker at Jussbuss skal se på saken din om soningstidsberegning er det viktig at du sender oss soningstidsberegning(er) og dommen din. Eventuelt kan du ta med de dokumentene når du møter oss på saksmottak.

Vi vil også understreke at kontaktbetjenter og andre ansatte i fengselet skal kunne hjelpe deg med å oppklare innholdet i soningstidsberegningen din.

2. Hva er en soningstidsberegning?

Du skal så langt det er mulig underrettes om beregnede tidspunkter for permisjonstid (1/3-tid), 1/2-tid, 2/3-tid og endt tid. Dette fremgår vanligvis av et ark du får utdelt – kalt soningstidsberegning. Soningstidsberegningen har også dato for påbegynt soning, antall dager du har varetektsfradrag for og hvor mange og lange soningsavbrudd du har hatt.

I neste punkt kan du se et eksempel en soningstidsberegning med forklaringer av hvordan denne skal leses og hva de ulike forkortelsene betyr. I punkt 3 kan du lese om hvordan beregningen skjer, og i punkt 4 og følgende om de ulike fradragene du kan ha krav på.

2.1 Hvordan lese soningstidsberegningen

Beregningen på neste side er laget av Jussbuss. Vi tar forbehold om skrivefeil og andre feil som kan ha forekommet ved utformingen av eksempelet. Dette er ikke basert på en ekte person. Peder Aas og dommene han har fått her er fiktive.

I eksempelet har Peder to dommer, en på 3 års ubetinget fengsel og en på åtte måneder, hvorav to måneder er betinget. Han har fått 375 dager varetektsfradrag. 10 dager er lagt til fordi han rømte i 10 døgn ved å ikke komme tilbake etter permisjon. 2 av disse er igjen trukket fra på grunn av opphold i politiarresten. Det er også gitt en dag ekstra varetektsfradrag etter oppholdet i politiarresten på grunn av isolasjon.

3. HVORDAN BEREGNINGENE GJENNOMFØRES

Retningslinjene punkt 11.6.1

Soningstidsberegningen er generert fra et dataprogram og skal føres inn i journalen din (KOMPIS). Dette fungerer også som fengselets journal over deg mens du soner.

Retningslinjene punkt 11.3.1 og 11.3.2

Startdatoen (ofte kalt utgangspunktet) for beregningen er den dagen du møter opp for å starte soningen. Hvis du ikke selv møter til soning, er startdatoen den dagen du ankommer fengselet etter å ha blitt hentet av politiet. Hvis du var varetektsfengslet da dommen ble avsagt er utgangspunktet den dagen rettskraftig dom med fullbyrdelsesordre registreres i fengselet.

Hvordan beregningen foretas videre avhenger først og fremst av hvor lang straff du har fått, og hvordan den er angitt i dommen. Hvis dommen du har fått er angitt i år og måneder beregnes soningstiden fra dato til dato slik: *Du møtte opp til soning 5. februar. Dommen er på 6 måneder. Endt tid beregnes til 5. august.* Hvis du startet soningen 29., 30. eller 31., og endt tid er i en måned som ikke har en slik dato, settes endt tid siste dag i soningens siste måned. Som eksempel løslates du 30. april, selv om soningen av en 4 måneder lang dom startet 31. desember.

Hvis dommen er angitt i antall dager beregnes soningstiden fra klokkeslett til klokkeslett slik: *Du møtte opp til soning kl 15.00 den 5. februar. Dommen er på 20 dager. Endt tid beregnes til 25. februar kl 15.00.* Når soningstiden beregnes på denne måten telles den dagen du begynte soningen ikke med, slik at 5. februar er dag 0, og 6. februar er dag 1, 7. februar er dag 2, og så videre.

4. VARETEKTSFRADRAG

Straffeloven (2005) § 83

Etter straffeloven skal det alltid gis fradrag for gjennomført varetekt i forbindelse med saken du har blitt dømt i. Du skal ha fradrag for 1 dag per døgn fengslingen har vart utover 4 timer. Som regel har du krav på rettshjelp fra advokat i forbindelse med straffesaken, og vi ber deg kontakte advokaten din dersom du har nærmere spørsmål om dette. Du kan lese mer om din rett til advokat i Fangehåndboka (7. utgave 2018) kapittel 7.

Straffeloven (2005) § 83
(2) 3. pkt. og
retningslinjene punkt 11.4
(1)

Varetektsfradraget skal fremgå av dommen i antall dager.

Antallet står gjerne mot slutten, før slutningen i dommen. Hvis dette antallet dager er feil, kan du lese om hvordan endringer i soningstidsberegningen gjøres under punkt 7.

Hva slags straff du får har betydning for hvordan varetekten trekkes i fra dommen din. Dette kan bli ganske juridisk og teknisk, derfor har vi satt opp et strekpunkt for de ulike typene straff som erfaringsmessig er mest relevant for våre klienter. Hvis du ikke finner hva som gjelder din type straff i listen under, kan du ta kontakt med Jussbuss.

Straffeloven (2005) § 83 (3)

- Betinget og ubetinget fengsel: Varetektsfradraget gis i den ubetingede delen av straffen.

Straffeloven (2005) § 83 (4)

- Fengsel og bot: Varetektsfradraget gis i fengselsstraffen, enten den er betinget eller ubetinget. Er fradraget større enn fengselsstraffen skal det gis fradrag i boten

Straffeloven (2005) § 83 (5)

- Forvaring: Varetektsfradraget gis i både minstetid og tidsrammen. Da skal det også gis fradrag for «foregrepet soning» (soning hvor du har bedt om å begynne soningen *før* dommen har falt, noe påtalemyndigheten må være enig i).

Straffeprosessloven § 453 (1)

- Bot: Varetektsfradrag gis i den subsidiære fengselsstraffen i tillegg til at boten settes forholdsmessig ned hvis du er idømt kun bot.
 - Eksempel: Du satt 5 dager i varetekt. Dommen ble satt til 10.000,- i bot, subsidiært 10 dager. Etter fradrag skal det være 5.000,- i bot, subsidiært 5 dager.

Straffeloven (2005) § 83 (6)

4.1 Varetektsfradrag etter domfellelsen

Straffeprosessloven § 460

På samme måte som at tid i varetekt *før* du får dommen skal trekkes fra soningstiden, skal varetekt mellom domfellelsen og soningen (etter dommen ble avsagt) trekkes fra. Den påtalemyndigheten som gir ordren om å gjennomføre straffen (fullbyrdelsesordre) skal sjekke om du har gjennomført slik varetekt.

Påtaleinstruksen § 29-1 (3)

Du skal få varetektsfradrag for tiden etter dom også om det er du som har “forårsaket” at soningen av straffen ikke har startet. Eksempler på dette er at du har anket dommen eller søkt om benådning og fått utsatt soningen. Varetektsopphold i sykehus er også omfattet av denne regelen, det samme gjør opphold i fengsel i utlandet i forbindelse med utlevering av domfelte personer.

Se strgf. § 13 jf. § 52 om varetektsopphold i sykehus

Hvis du mener at soningstidsberegningen du har fått ikke inkluderer slik varetektsfengsling som nevnt her, kan du lese mer om hvordan endringer i soningstidsberegningen gjøres under punkt 7.

4.2 Varetektsfradrag for soning i utlandet

Straffeloven (2005) § 83 (1)
siste pkt.

Varetekt du har sonet i utlandet i samme sak behandles på lik linje som varetekt i Norge i forhold til reglene om varetektsfradrag. Dermed har du likt krav på varetektsfradrag for varetekt du sonet i utlandet før du ble utlevert, soningsoverført eller på annen måte kom deg til Norge.

Hvis du har gjennomført slik varetekt og dette er ikke med i beregningen, bør du ta kontakt med påtaleansvarlig i saken din. Kontaktbetjent kan hjelpe deg med dette, det samme kan Jussbuss.

4.3 Ekstra fradrag for fullstendig isolasjon under varetekt

Straffeloven (2005) § 83 (2)
2. pkt.

Det er ekstra belastende å sitte i varetekt uten noe kontakt med andre enn fengselets ansatte. Derfor gis man en dag ekstra fradrag for hver påbegynte periode av to døgn med isolasjon.

For at denne regelen skal gjelde i ditt tilfelle må du først ha vært isolert i fire timer den aktuelle dagen. I tillegg må isolasjonen ha vært *fullstendig*. Dette innebærer at du var fratatt muligheten til samvær med andre innsatte. Du kan også ha vært fullstendig isolert etter bestemmelse fra retten (strprl. § 186a), eller fullstendig isolert i politiarresten. Det kan også bli aktuelt når brev- og besøksforbud har medført at du faktisk ikke hadde samvær med andre innsatte.

Dette vil si at du skal ha 2 dager varetektsfradrag hvis du en av dagene satt fullstendig isolert i mer enn 4 timer. Hvis isolasjonen varte i 15 dager skal du til sammen disse 15 dagene ha 23 dager varetektsfradrag, som et eksempel.

Det tas utgangspunkt i klokkeslett, slik at hvert døgn anses påbegynt når det har gått 24 timer fra isolasjonen begynte den aktuelle dagen, for eksempel fra klokken 08 til klokken 08.

HR-2018-1261-A avs. 27.

Du kan også få ekstra fradrag for isolasjon etter straffegjennomføringslovens regler om reaksjon og lignende (strgjfl. §§ 37-40), men ikke hvis det var din skyld at du ble isolert. Dette gjelder for eksempel dersom isolasjonen er begrunnet i bygnings- og bemanningsmessige forhold, men ikke hvis det skyldes en reaksjon etter dårlig oppførsel. Du kan lese mer om reaksjoner og isolasjon etter strgjfl. §§ 37-40 i Fangehåndboka (7. utgave 2018) kapitlene 16 og 17.

5. SONING AV BØTER (BØTESONING)

I dette avsnittet behandler vi ikke spørsmål som gjelder hvor store bøter skal være eller påtalemyndighetens avgjørelse av om subsidiær fengselsstraff for bøter skal sones. Vi gjør oppmerksom på at dette avsnittet heller ikke handler om *bøtetjeneste*. Vi ser her kun på hvordan subsidiær fengselsstraff for bøter gjennomføres i sammenheng med annen fengselsstraff. Det er også slik at reglene om bøtesoning endres ofte, så dette avsnittet kan være utdatert. Ta gjerne kontakt med advokat, fengselet eller Jussbuss dersom det er uklart hva som gjelder for deg.

Påtaleinstruksen § 30-4

Bot og eventuell straff for bøter (som kalles subsidiær fengselsstraff) vil fremgå av dommen, i slutningen, eller av et forelegg. Du kan be fengselet om å få se disse dokumentene. Statens Innkrevingsentral (SI) står for innkrevingen av bøter. Vi oppfordrer deg til å snakke med kontaktbetjent, sosial- eller NAV-konsulent for veiledning om hvordan du kan betale bøter mens du soner. Du kan også kontakte SI direkte og be om å betale avdragsvis, men det kan ikke garanteres at du får dette.

Påtaleinstruksen § 30-4 (2)

Hvis du ikke betaler bøter du er idømt, og tvangsinndrivelse eller utleggstrekk ikke dekker bøkene, skal du sone den subsidiære fengselsstraffen. Dette gjennomføres fortløpende etter tidspunktet for løslatelse fra fengselsstraffen, uten at du løslates i mellomtiden.

Forskriften § 3-2 (3) og retningslinjene punkt 11.5 tredje avsnitt

Bøter skal alltid sones uavkortet. Det vil si at du må sone for bøkene fullt ut, uavhengig av om du får innvilget prøveløslatelse ved 2/3-tid. Hvis du blir innvilget 2/3-tid og har en bøktestraff, betyr dette at du vil sone for bøkene i sin helhet etter 2/3-tidspunktet. Når bøktesoning er ferdig, skal du løslates.

Påtaleinstruksen § 30-4 (3)

Hvis du betaler en del av boten før bøktesoning starter skal bøktesoning reduseres *forholdsmessig*. Du kan se et eksempel på dette under punkt 4 i denne brosjyren. I slike tilfeller regnes en del av en dag som en hel dag, slik at hvis du betaler for 2,5 av 10 dager bøktesoning, skal du kun sone 7 hele dager.

Hvis du tilbyr å betale boten etter du har begynt å sone den subsidiære straffen skal bøktesoning også reduseres forholdsmessig. Dette gjelder hver hele dag du har sonet subsidiær straff. Eksempel: boten er på 10.000 og subsidiær straff er 5 dager. Du har sonet i 48 timer før du tilbyr å betale boten. Da skal du betale 6.000, og etter dette kan du løslates.

Politiet treffer avgjørelsen om subsidiær fengselsstraff skal gjennomføres. De tar også avgjørelser knyttet til reglene om forholdsmessig reduksjon av bøter eller subsidiær fengselsstraff. Kontaktbetjent og andre ansatte i fengselet skal kunne hjelpe deg med spørsmål knyttet til dette. Politiet har veiledningsplikt dersom du ringer og spør om dette.

Rundskriv KDI-2016-4 og retningslinjene punkt 3.2.3

Hvis det er viktig for deg å ha en bestemt dato for løslatelsen kan det besluttes at du gjennomfører bøktesoning før løslatelsestidspunktet. Dette kan fengselet beslutte, og du må søke dersom du ønsker dette.

Det kan for eksempel være viktig med en slik dato hvis du har plass hos et behandlingsopplegg eller skal starte på skole. Fengselet kan bestemme å gjennomføre dette for utlendinger som skal transporteres ut og som av den grunn trenger en bestemt dato for løslatelse og uttransportering.

Retningslinjene punkt 12.2 og 16 (1) 2 andre avsnitt

Det er mulig å gjennomføre bøtesoning under opphold i § 12-institusjon. Som hovedregel er det *ikke* mulig under hjemmesoning etter strgf. § 16. Likevel kan det i begge tilfeller gjennomføres bøtesoning på forhånd (jf. avsnittet over), slik at du slipper å overføres tilbake til fengselet etter § 12 eller § 16-gjennomføring av straff.

6. SONING AV FLERE STRAFFER

Forskriften § 3-2 (1) siste pkt. og retningslinjene

Hvis du skal gjennomføre flere straffer er utgangspunktet er at straffene sones i den rekkefølge de ble mottatt av fengselet, eller den rekkefølge de ble idømt.

Straffetiden legges sammen etter fengselet har fått dokumentene. Summen legges til grunn for soningstidsberegningen, slik at dommene først legges sammen, før $\frac{1}{2}$ - og $\frac{2}{3}$ -tidspunktene og permisjonstid beregnes. Hvis du ikke har vært fysisk løslatt mellom soningen av to straffer skal dommene legges sammen på denne måten.

Soning av subsidiær fengselsstraff for bøter holdes utenfor denne beregningen. Les mer om dette over, under punkt 5.

7. ENDRINGER I SONINGSTIDSBEREGNINGEN

Dersom noe som kommer frem av soningstidsberegningen er feil eller mangler bør du gjøre deg opp en mening om nøyaktig hva som ikke stemmer. Du kan også snakke med ansatte i fengselet for å få dette oppklart.

Er det datoen for startet soning, antall dager fradrag, eller tidspunkt for 2/3- eller 1/2-tid du mener er uriktig? Dette har betydning for hvordan du går frem for å rette feilene.

Et godt sted å starte når du vil endre soningstidsberegningen er å ta det opp med kontaktbetjenten eller advokaten din. Dersom disse ikke kan hjelpe, og du vet hvilken endring du ønsker å oppnå, kan du ta kontakt direkte med påtalemyndigheten eller den domstolen du ble dømt i. Hvis du ikke når frem, eller ikke får hjelp noe sted, kan du ta kontakt med Jussbuss eller andre rettshjelptiltak.

Når du har funnet feilen eller mangelen er det ulike fremgangsmåter for retting og endring, avhengig av hvor feilen eventuelt ligger:

Ta kontakt med domstolen:

Retningslinjene punkt 11.4
(1) siste punkt.

Hvis antall dager varetektsfradrag er feil (regnefeil eller skrivefeil) i dommen skal dette endres av domstolen eller en høyere domstol. Ta i så fall kontakt med advokaten din eller domstolen direkte. Kontaktinformasjon finnes nedenfor under punkt 7.2.

Strprl. § 462

Se påtaleinstruksen § 29-7.

Merk at dette ikke gjelder helt generelt. Hvis du er uenig i faktum eller dommens resultat kan dette *ikke* endres på denne måten.

Det er mulig å kreve spørsmål om beregning av straffetiden avgjort av domstolen du ble dømt i hvis det oppstår uenighet mellom deg som domfelt og fengselet eller påtalemyndigheten.

Ta kontakt med fengselet:

Hvis selve beregningene av tidspunktene for 1/3, 1/2 og 2/3 er feilaktige. Da kan det ha skjedd en glipp hos fengselet, da det er her beregningen skjer. Hvis datoene for påbegynt soning eller lignende ikke er riktige, det kan være en trykk- eller skrivefeil på fengselets side.

7.1 Tilfeller hvor beregningen skal endres

Forskriften § 3-3 og
rundskriv KDI-2016-6 punkt

Hvis du har hatt visse typer fravær under soningen skal soningstidsberegningen endres. Dette gjelder soningsavbrudd (etter strgf. § 35), rømning/unnvikelse eller uteblivelse etter lovlig fravær, for eksempel at du ikke kom tilbake til fengselet etter permisjon. Da vil det antall dager du er fraværende legges til tiden du skal sone. I slike situasjoner regnes fraværet i hele døgn, altså må du ha rømt i over 24 timer for at døgnen skal legges til soningen.

Du skal underrettes når slike endringer skjer. Du kan se et eksempel på hvordan dette så ut i «Peder Aas'» soningstidsberegning i eksempelet vi har laget under punkt 2.1.

7.2 Kontaktinformasjon

Kontaktinformasjon skal du også kunne få av ansatte i fengselet, som for eksempel kontaktbetjent, som skal kunne hjelpe deg i arbeidet med å rette opp i soningstidsberegningen.

Høyesterett

- Lokaler i Oslo
- Telefonnummer: 22 03 59 00
- Postadresse: Postboks 8016 Dep. 0030 Oslo

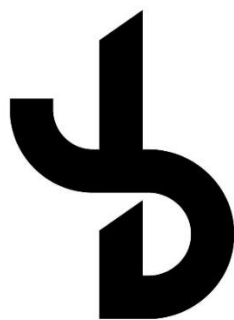
Lagmannsrettene

- Agder lagmannsrett
 - Lokaler i Skien. Dekker fylkene Aust-Agder, Vest-Agder, Vestfold og Telemark.
 - Telefonnummer: 35 69 21 00
 - Postadresse: Postboks 2644, 3702 Skien
- Borgarting lagmannsrett
 - Lokaler i Oslo. Dekker Oslo, Buskerud, Østfold og sørlige deler av Akershus.
 - Telefonnummer: 21 55 80 00
 - Postadresse: Postboks 2107 Vika, 0125 Oslo
- Eidsivating lagmannsrett
 - Lokaler på Hamar. Dekker Hedmark, Oppland og nordlige deler av Akershus.
 - Telefonnummer: 61 99 12 00.
 - Postadresse: Postboks 4450, 2326 Hamar
- Frostating lagmannsrett
 - Lokaler i Trondheim. Dekker Møre og Romsdal og Trøndelag.
 - Telefonnummer: 73 54 24 60
 - Postadresse: Postboks 2315 Torgarden, 7004 Trondheim
- Gulating lagmannsrett

- Lokaler i Bergen. Dekker Hordaland, Sogn og Fjordane og Rogaland
- Telefonnummer: 55 69 39 00.
- Postadresse: Postboks 7414, 5020 Bergen.
- Hålogaland lagmannsrett
 - Lokaler i Tromsø. Dekker Nordland, Troms og Finnmark, samt Svalbard og Jan Mayen.
 - Telefonnummer: 77 60 35 00.
 - Postadresse: Postboks 2511, 9271 Tromsø.

Tingrettene i Oslo, Bergen, Sør-Trøndelag og Nord-Troms

- Oslo tingrett
 - Telefonnummer: 22 03 52 00
 - Postadresse: Postboks 2106 Vika, 0125 Oslo
- Bergen tingrett
 - Telefonnummer: 55 69 97 00
 - Postadresse: Postboks 7412, 5020 Bergen
- Sør-Trøndelag tingrett
 - Telefonnummer: 73 54 24 00
 - Postadresse: Postboks 2317 Torgarden, 7004 Trondheim
- Nord-Troms tingrett
 - Telefonnummer: 77 60 34 00
 - Postadresse: Postboks 2510, 9270 Tromsø

Jussbuss

Skippergata 23, 0154 Oslo

Telefon: +47 22 84 29 00 Fax: + 47 22 84 29 01

www.jussbuss.no

Saksmottak:

Du kan ta kontakt med oss på telefon eller på våre nettsider. Du kan også møte opp personlig i våre lokaler, innenfor våre saksmottakstider.

Innsatte kan ringe oss mandag til fredag kl. 10:00 – 15:00. På mandager kan du også nå oss fra kl. 17:00 – 20:00. Spør en fengselsbetjent eller kontakt oss for informasjon om saksmottak i fengsel.